

Категорія справи № 751/7627/23: **Окремі процесуальні питання; Інші скарги та заяви в процесі виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб).**

Надіслано судом: **16.10.2023**. Зареєстровано: **17.10.2023**. Забезпечено надання загального доступу: **18.10.2023**.

Дата набрання законної сили: **07.10.2023**

Номер судового провадження: **4-с/751/28/23**

Справа №751/7627/23

Провадження №4-с/751/28/23

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

21 вересня 2023 року місто Чернігів

Новозаводський районний суд міста Чернігова

у складі: головуючого-судді Овсієнко Ю. К.

за участю секретаря Бобровник Н.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні в приміщенні суду в м. Чернігові скаргу ОСОБА_1, суб'єкт оскарження: в.о. начальника Київського відділу Державної виконавчої служби у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса), стягувач: Акціонерне товариство «СЕНС-БАНК», про визнання протиправною бездіяльності та зобов'язання вчинити дії щодо зняття арешту з нерухомого майна,, -

ВСТАНОВИВ:

Представник заявника адвокат Тодирець А.О., звернувся до суду зі скаргою, в якій просить: визнати неправомірною бездіяльність в.о. начальника Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) Дмитренко О.Ю. щодо невжиття заходів, спрямованих на зняття арешту з усього належного ОСОБА_1 нерухомого майна та скасування заборони на його відчуження, накладеного постановою державного виконавця від 09.09.2011 року в рамках виконавчого провадження № 28609138; зобов'язати в.о. начальника Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) Дмитренко О.Ю., або іншу уповноважену особу органу державної виконавчої служби, зняти арешт та скасувати заборону на його відчуження з усього належного ОСОБА_1, рнопп НОМЕР_1, майна, що були накладені постановою про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138, від 09.09.2011 р., Першим Київським відділом державної виконавчої служби Одеського міського управління юстиції (реєстраційний номер обтяження 11591419), що зареєстровано: 09.09.2011 11:10:54 за № 11591419 реєстратором: Одеська філія державного підприємства "Інформаційний центр" Міністерства юстиції України.

Скарга обґрунтована тим, що в червні 2023 року випадково стало відомо, що в Єдиному реєстрі заборон відчуження об'єктів нерухомого майна міститься запис про обтяження всього належного заявнику нерухомого майна, за реєстраційним номером обтяження 11591419, що зареєстровано: 09.09.2011 11:10:54, реєстратором: Одеська філія державного підприємства "Інформаційний центр" Міністерства юстиції України.

Вказане обтяження було накладено на підставі постанови про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138, від 09.09.2011, яка була винесена старшим державним виконавцем Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління Юстиції Стояновим Р.В.

29.06.2023 року через представника заявник звернувся до Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) із заявою про надання інформації щодо виконавчих проваджень, які знаходяться чи перебували на виконанні у відділі ДВС.

Листом від 30.06.2023 року Київським ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) заявника було повідомлено, що на виконання у відділі ВДВС перебували виконавчі провадження 28609138, 42668857 з примусового виконання виконавчого листа № 6/901/10 виданого 20.07.2010 року про стягнення з нього коштів.

Пояснює, що в подальшому ним була подана заява до відділу ДВС про зняття арешту із усього нерухомого належного йому майна, який накладений постановою про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження №

28609138, від 09.09.2011, старшого державного виконавця Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління Юстиції Стоянова Р.В.

25.08.2023 року було отримано відповідь на вищевказану заяву за підписом в.о начальника Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) - Дмитренко О.Ю., з якої вбачається, що в провадженні Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління юстиції перебувало на виконанні виконавче провадження № 28609138 по примусовому виконанню виконавчого листа № 6/901/10, виданого 20.07.2010 року Новозаводським районним судом м. Чернігова про стягнення з ОСОБА_1 коштів на користь ПАТ «Альфа Банк». 19.12.2013 року головним державним виконавцем відділу Стояновим Р.В. керуючись п. 7 ч.1 статті 47 ЗУ «Про виконавче провадження» винесено постанову про повернення виконавчого документу стягувачу. Враховуючи вищевикладене, повідомлено про неможливість зняття арешту із майна ОСОБА_1 у зв'язку із відсутністю підстав, передбачених ст. 59 ЗУ «Про виконавче провадження» та п. 15 розділу VIII Інструкції про проведення виконавчих дій, затвердженої Наказом Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 року №512/5.

Вважає, що відмова про зняття арешту, яка викладена у листі Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) від 25.08.2023 року є неправомірною та такою, що порушує права заявника, закріплені в ст. 41 Конституції України.

Суб'єктом оскарження надано до суду відзив на скаргу, в якому просять у задоволенні скарги відмовити у повному обсязі з тих підстав, що постанова про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження, якою накладено арешт на все майно ОСОБА_1, боржником не оскаржена, її правомірність не є спірною. Постанова про повернення виконавчого документа стягувачу також боржником не оскаржена та неправомірною також не визнана. Вказані постанови винесені державним виконавцем в межах його повноважень; у даному випадку, при поверненні виконавчого документа стягувачу чинність арешту не припиняється. Також вказують, що підтвердити виконання боржником вимог виконавчого документа у повному обсязі чи частково може лише стягувач. Станом на 25.08.2023 та в подальшому повідомлень від стягувача щодо виконання боржником вимог вищевказаного виконавчого документа до відділу не надходило, та будь-яких підтверджуючих документів боржником про сплату боргу, виконавчого збору та витрат виконавчого провадження не надано. Вважають, що оскільки оскаржуване рішення щодо не зняття арешту з майна ОСОБА_1 було прийнято відповідно до норм чинного законодавства, в межах повноважень, а тому скарга є необґрунтованою та такою, що не підлягає задоволенню.

Учасники провадження у судове засідання не з'явилися.

Про час та місце його проведення повідомлялись у встановленому порядку.

Згідно ч. 2 ст. 450 ЦПК України неявка стягувача, боржника, державного виконавця або іншої посадової особи органу державної виконавчої служби, приватного виконавця, які належним чином повідомлені про дату, час і місце розгляду скарги, не перешкоджають її розгляду.

Відповідно до ч.2 ст.247 ЦПК України фіксування судового процесу за допомогою звукозаписувального технічного засобу не здійснювалося.

Дослідивши матеріали справи, суд дійшов наступного висновку.

Судом встановлено, що у Єдиному реєстрі заборон відчуження об'єктів нерухомого майна міститься запис про обтяження всього належного ОСОБА_1 нерухомого майна, за реєстраційним номером обтяження 11591419, що зареєстровано: 09.09.2011 11:10:54, реєстратором: Одеська філія державного підприємства «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України. Вказане обтяження накладено на підставі постанови про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138, від 09.09.2011, яка була винесена старшим державним виконавцем Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління Юстиції Стояновим Р.В. (а.с. 12-13).

Листом від 30.06.2023 року №56456 Перший Київський ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) повідомив представника заявника адвоката Тодирця А.О. про те, що на виконанні у відділі перебували виконавчі провадження 28609138, 42668857 з примусового виконання виконавчого листа № 6/901/10 виданого 20.07.2010 року про стягнення з нього коштів. В межах примусового виконання накладено арешту на майно боржника, реалізація майна не відбувалась (а.с. 14).

В подальшому представником заявника подано заяву до відділу ДВС про зняття арешту із усього нерухомого належного ОСОБА_1 майна, який накладений постановою про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138, від 09.09.2011, старшого державного виконавця Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління Юстиції Стоянова Р.В. (а.с. 15-17).

Згідно відповіді від 25.08.2023 року №85968 на вищевказану заяву за підписом в.о начальника Київського ВДВС у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) - Дмитренко О.Ю. вбачається, що в провадженні Першого Київського відділу державної виконавчої служби Одеського міського управління юстиції перебувало на виконанні виконавче провадження № 28609138 по примусовому виконанню виконавчого листа № 6/901/10 виданого 20.07.2010 року Новозаводським районним судом м. Чернігова про стягнення з ОСОБА_1 коштів на користь ПАТ «Альфа Банк». 19.12.2013 року головним державним виконавцем відділу Стояновим Р.В. керуючись п. 7 ч.1 статті

47 Закону України «Про виконавче провадження» винесено постанову про повернення виконавчого документу стягувачу. Повідомлено про неможливість зняття арешту з майна ОСОБА_1 у зв'язку з тим, що відсутні підстави, передбачені ст. 59 Закону України «Про виконавче провадження» та п. 15 розділу VIII Інструкції про проведення виконавчих дій, затвердженої Наказом Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 року №512/5 (а.с. 18-20).

З довідки за № 16677-23.1-23.1 від 19.02.2019 року ПАТ «Альфа Банку» вбачається, що у ОСОБА_1 відсутня заборгованість перед АТ «Альфа-Банк» у зв'язку з відступленням права вимоги до ТОВ «ФК «Довіра та Гарантія» на підставі договору факторингу від 26.09.2019 року (а.с. 21).

Разом з тим, з відомостей Автоматизованої системи виконавчих проваджень, вбачається, що банк, а також правонаступник, після повернення виконавчого листа № 6/901/10 від 20.07.2010 року стягувачу в 2013 році не зверталися повторно з пред'явленням до примусового виконання вказаного виконавчого документу (а.с. 22-23).

Частиною першою статті 4 ЦПК України передбачено, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів.

Відповідно до статті 447 ЦПК України сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права чи свободи.

Згідно із положеннями статті 18 Закону України «Про виконавче провадження» державний виконавець зобов'язаний вживати передбачених цим Законом заходів щодо примусового виконання рішень, неупереджено, ефективно, своєчасно і в повному обсязі вчиняти виконавчі дії.

Відповідно до частини першої статті 56 Закону України «Про виконавче провадження» арешт майна (коштів) боржника застосовується для забезпечення реального виконання рішення. Схожі за змістом положенням містились у відповідному Законі у редакції, чинній на час накладення арешту на майно боржника.

Відповідно до положень частини четвертої статті 59 Закону України «Про виконавче провадження» (у редакції, чинній на момент звернення до суду із цією скаргою) підставами для зняття виконавцем арешту з усього майна (коштів) боржника або його частини є: 1) отримання виконавцем документального підтвердження, що рахунок боржника має спеціальний режим використання та/або звернення стягнення на такі кошти заборонено законом; 2) надходження на рахунок органу державної виконавчої служби, рахунок приватного виконавця суми коштів, стягнених з боржника (у тому числі від реалізації майна боржника), необхідної для задоволення вимог усіх стягувачів, стягнення виконавчого збору, витрат виконавчого провадження та штрафів, накладених на боржника; 3) отримання виконавцем документів, що підтверджують повний розрахунок за придбане майно на електронних торгах; 4) наявність письмового висновку експерта, суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання щодо неможливості чи недоцільності реалізації арештованого майна боржника у зв'язку із значним ступенем його зношення, пошкодженням; 5) відсутність у строк до 10 робочих днів з дня отримання повідомлення виконавця, зазначеного у частині шостій статті 61 цього Закону, письмової заяви стягувача про його бажання залишити за собою нереалізоване майно; 6) отримання виконавцем судового рішення про скасування заходів забезпечення позову; 7) погашення заборгованості із сплати періодичних платежів, якщо виконання рішення може бути забезпечено в інший спосіб, ніж звернення стягнення на майно боржника; 8) отримання виконавцем документального підтвердження наявності на одному чи кількох рахунках боржника коштів, достатніх для виконання рішення про забезпечення позову; 9) підстави, передбачені пунктом 1-2 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону.

Аналіз норм Закону України «Про виконавче провадження» щодо підстав накладення арешту на майно боржника та зняття такого арешту дає підстави дійти висновку, що арешт майна боржника є заходом звернення стягнення на майно боржника, який виконавець має право застосувати для забезпечення реального виконання виконавчого документа, що відповідно до Закону України «Про виконавче провадження» підлягає примусовому виконанню.

В постанові Верховного Суду від 13.07.2022 року у справі № 2/0301/806/11 (провадження № 61-3814св22) останній зауважив, що застосування арешту майна боржника як обмежувальний захід не повинен призводити до порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція), що свідчить про необхідність його застосування виключно у випадках та за наявності підстав, визначених законом.

Відповідно до статті 1 Першого протоколу до Конвенції кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права

Згідно зі статтею 321 ЦК України право власності є непорушним. Ніхто не може бути протиправно позбавлений цього права чи обмежений у його здійсненні. Особа може бути позбавлена права власності або обмежена у його здійсненні лише у випадках і в порядку, встановлених законом. Примусове відчуження об'єктів права власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього та повного відшкодування їх вартості, крім випадків, встановлених частиною другою статті 353 цього Кодексу.

Вказані норми визначають непорушність права власності (в тому числі приватної) та неможливість позбавлення чи обмеження особи у здійсненні нею права власності.

Зазначені приписи покладають на державу позитивні зобов'язання забезпечити непорушність права приватної власності та контроль за виключними випадками позбавлення особи права власності не тільки на законодавчому рівні, а й під час здійснення суб'єктами суспільних відносин правореалізаційної та правозастосовчої діяльності. Обмеження позитивних зобов'язань держави лише законодавчим врегулюванням відносин власності без належного контролю за їх здійсненням здатне унеможливити реалізацію власниками належних їм прав, що буде суперечити нормам Конституції України та Конвенції.

Відповідно до частини першої статті 2 ЦПК України завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Зазначеними приписами саме на суд покладено виконання позитивних зобов'язань держави щодо вирішення спорів між учасниками юридичного конфлікту, які виникають між ними у відносинах власності при реалізації належних їм правомочностей.

Суд повинен реалізовувати своє основне завдання (стаття 2 ЦПК України), а саме справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення спорів на засадах верховенства права з метою ефективного забезпечення кожному права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

У даній правовій ситуації відмова в задоволенні скарги щодо зняття арешту, накладеного на майно ОСОБА_1 унеможливить у подальшому здійснення належного захисту майнових прав заявника щодо зняття арешту з його майна.

При цьому, слід врахувати те, що наявність протягом тривалого часу (майже 10 років) не скасованого арешту на майно боржника, за умови відсутності виконавчого провадження, є не виправданим втручанням у право особи на мирне володіння своїм майном.

За таких обставин, враховуючи відсутність виконавчого провадження, наявність протягом тривалого часу не скасованого арешту на майно боржника та відсутність необхідності подальшого застосування такого арешту на майно боржника, суд приходять висновку про наявність правових підстав для зняття арешту, накладеного постановою про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138 від 09.09.2011 р. Першим Київським відділом державної виконавчої служби Одеського міського управління юстиції (реєстраційний номер обтяження 11591419), що зареєстровано: 09.09.2011 11:10:54 за № 11591419 реєстратором: Одеська філія державного підприємства "Інформаційний центр" Міністерства юстиції України.

З приводу вимоги скарги про визнання неправомірними дій в.о. начальника відділу державної виконавчої служби, слід звернути увагу, що як неправомірну діяльність (бездіяльність) суб'єкта владних повноважень треба, розуміти зовнішню форму поведінки (діяння) цього органу/його посадової особи, яка полягає у неприйнятті рішення чи у нездійсненні юридично значимих й обов'язкових дій на користь заінтересованих осіб, які на підставі закону та/або іншого нормативно-правового регулювання віднесені до компетенції суб'єкта владних повноважень, були об'єктивно необхідними і реально можливими для реалізації, але фактично не були здійснені. На цьому наголосив Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі №464/5990/16-а.

Для визнання неправомірними дій (протиправною бездіяльністю) недостатньо одного лише факту неналежного та/або несвоечасного виконання обов'язкових дій. Важливими є також конкретні причини, умови та обставини, через які дії, що підлягали обов'язковому виконанню відповідно до закону, фактично не були виконані чи були виконані з порушенням строків.

Суд зазначає, що заявник звертався до Дніпровського відділу державної виконавчої служби у місті Кам'янське Кам'янського району Дніпропетровської області Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м. Одеса) із відповідною заявою про зняття арешту, проте йому було роз'яснено, що виконавчий документ було повернуто стягувачу постановою державного виконавця на підставі п. 7 ч. 1 ст. 47 Закону України «Про виконавче провадження» і заходи щодо зняття арешту з майна не вживались державним виконавцем і статтею 50 Закону України «Про виконавче провадження» (у редакції станом на 21.04.1999 року із змінами, який діяв на момент повернення виконавчого документа стягувачу) не була передбачена можливість зняття арешту у разі повернення виконавчого документа стягувачу на підставі п. 7 ч. 1 ст. 47 Закону України «Про виконавче провадження».

А отже, суд не вбачає у діях суб'єкта оскарження будь-якої неправомірності.

Керуючись статтями 10, 12, 19, 258-260, 448-451 ЦПК України, Законом України «Про виконавче провадження», суд -

УХВАЛИВ:

Скаргу задовольнити частково.

Зобов'язати Київський відділ державної виконавчої служби у місті Одесі Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) зняти арешт та скасувати заборону на його відчуження з усього належного ОСОБА_1 , рнокпп НОМЕР_1 , майна, що були накладені постановою про арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження № 28609138 від 09.09.2011 року Першим Київським відділом державної виконавчої служби Одеського міського управління юстиції (реєстраційний номер обтяження 11591419), що зареєстровано: 09.09.2011 11:10:54 за № 11591419 реєстратором: Одеська філія державного підприємства «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України.

У задоволенні решти вимог відмовити.

Ухвала може бути оскаржена до Чернігівського апеляційного суду шляхом подання апеляційної скарги протягом п'ятнадцяти днів з дня її проголошення, а особам, які брали участь у справі, але не були присутні під час її проголошення - в той же строк з дня отримання копії ухвали.

Суддя Ю. К. Овсієнко